

het Duitse volk nog tot een nieuwe krachtsinspanning opzweepen?

Begin augustus had generaal Brooke, voorzitter van de Britse *Chiefs of Staff*, zich in een brief aan de Geallieerde opperbevelhebber in het Middellandse Zeegebied al zeer optimistisch uitgelaten. 'It becomes more evident every day', had hij geschreven, 'that the Boche is beat on all fronts. It is only a matter now of how many more months he can last. I certainly don't see him lasting another winter'¹ – maar dat was op schrift gesteld vóór de Duitse tankdivisies bij Mortain zwaar geteisterd waren en vóór het Amerikaanse Zevende Leger aan zijn opmars door het Rhônedal was begonnen. 'The August battles have done it and the enemy in the West have had it', stond eind augustus in het wekelijks rapport van de *Intelligence*-afdeling van Eisenhower's hoofdkwartier te lezen. 'Two and a half months of bitter fighting brought the end of the war in Europe within sight, almost within reach.'² Een week later was volgens dezelfde instantie de *Wehrmacht* in West-Europa 'no longer a cohesive force but a number of fugitive battlegroups, disorganized and even demoralized, short of equipment and arms.'³ 'If we go at the same pace as of late', noteerde begin september de *Director of Military Operations* van het Londense *War Office*, 'we should be in Berlin by the 28th.'⁴ Min of meer wat Montgomery van plan was! Op maandag 4 september schreef deze namelijk aan Eisenhower: 'I consider we have now reached a stage where one really powerful and fullblooded thrust towards Berlin is likely to get there and thus end the German war.'⁵ Diezelfde dag stelde het Britse *War Cabinet* onder Churchills voorzitterschap vast dat men er voor alle plannen op het gebied van de oorlogseconomie van zou uitgaan dat Duitsland uiterlijk op 31 december '44 zou zijn verslagen.

Natuurlijk, wat dat *War Cabinet* had besloten en wat hoge militairen binnenskamers hadden geschreven, werd niet gepubliceerd, maar het optimisme vooral van de Geallieerde bevelhebbers drong door tot de lagere commandanten en met name ook tot de oorlogscorrespondenten wier verslagen en radioreportages bepalend waren voor wat in de Britse pers werd geschreven en in de Londense radio-uitzendingen (*BBC* en *Radio Oranje*) gezegd. Toen dan ook op het bericht, zondagavond, van

¹ Brief, 2 aug. 1944, van generaal Brooke aan generaal Maitland Wilson, aangehaald in A. Bryant: *Triumph in the West*, p. 260. ² Rapport d.d. 26 aug. 1944, aangehaald in Pogue: *Supreme Command*, p. 244-45. ³ Rapport d.d. 2 sept. 1944, aangehaald a.v., p. 245. ⁴ Notitie, 6 sept. 1944, aangehaald in J. Kennedy: *The Business of War. The War Narrative of Major-General Sir John Kennedy* (1957), p. 351. ⁵ Brief, 4 september 1944, van Montgomery aan Eisenhower, aangehaald in Stacey: *The Victory Campaign*, p. 309.